خبر

برگزاری یازدهمین جشنواره «صد دانه یاقوت»

جشنواره‌های موضوعی مدت‌هاست که در کشور ما با موضوعات مختلف فعالیت می‌کنند و «صد دانه یاقوت» یکی از این جشنواره‌هاست که قرار است در چهار نقطه شهر تهران برگزار شود. از این رو رضا دوستعلی، دبیر اجرایی یازدهمین جشنواره «صد دانه یاقوت» گفت: سازمان فرهنگی- هنری شهرداری تهران جشنواره «صد دانه یاقوت» را با برنامه‌های متنوع از ۲۸ آبان تا ۱۱ آذر در فرهنگسراهای ولا، اشراق، خاوران و بهمن برگزار می‌کند. این جشنواره به منظور بهره‌مندی خانواده‌ها از برنامه‌های فرهنگی - هنری در فضایی بانشاط، معرفی و آشنایی مخاطبان و شهروندان با مزایا و خواص انار، حمایت از باغداران و تولیدکنندگان انار، فعالسازی مراکز فرهنگی - هنری برای حضور حداکثری و مستمر خانواده‌ها برگزار می‌شود.

دوستعلی گفت: در جشنواره انار، سراهای مختلفی شامل انار، سوغات و صنایع دستی، هنرهای تجسمی، کودک، کتاب و کتابخوانی، بازی و سرگرمی و... آماده ارائه خدمات به شهروندان هستند. همچنین تعدادی غرفه سیار برای فروش مواد غذایی نیز تدارک دیده شده است.

علاقه‌مندان برای شرکت در یازدهمین جشنواره انار صد دانه یاقوت می‌توانند از ۲۸ آبان تا ۱۱ آذر از ساعت ۹ تا ۲۱ به فرهنگسراهای ولا، اشراق، خاوران و بهمن مراجعه کنند.

زاویه دید

نکات مهم در انیمیشن‌های کودک

الهام مصدقی‌راد
روزنامه‌نگار

سازندگان انیمیشن چه مفاهیمی را در خلال محتوای تولید شده در اختیار کودکان قرارمی‌دهند و این مفاهیم به مرور زمان چه تأثیراتی بر ذهن و تفکر مخاطبانش می‌گذارد

انیمیشن و دیدن کارتون از سرگرمی‌های مورد علاقه کودکان است. حتی بزرگسالان نیز از دیدن انیمیشن‌های جذاب و پرمحتوای کودکانه لذت می‌برند. از مسیر همین جذابیت انیمیشن و علاقه وافر کودکان به آن، می‌توان آن را بستری برای آموزش انواع هنجارها و بازویی پرقدرت و اثرگذار برای تربیت دانست. سال‌های متمادی است که تعدادی از شرکت‌های بزرگ انیمیشن‌سازی دنیا، این هنر ـ صنعت را البته بر بستر تفکرات و اهداف متعدد در دست گرفته‌اند. برخی از انیمیشن‌هایی که روانه بازار می‌شوند با ذائقه مخاطبان و والدین ایرانی سازگاری بالایی داشته و سرشار از مفاهیم عمیق تربیتی، انسان‌دوستی، تلاش، تفکر و... است و درمجموع منافاتی نیز با خطوط قرمز فرهنگی و اعتقادی ما ندارد اما برخی دیگر ضمن بهره‌مندی از هنر و خلاقیت، با برخی از معیارهای خانواده‌های ایرانی سازگاری نداشته و حتی فراتر از آن، در تقابل با معیارهای ارزشی، فرهنگی و اعتقادی جامعه ایران قرار دارد. در این میان آنچه اهمیت دارد، سواد و آگاهی مخاطب یا والدین مخاطبان کودک است تا کمترین آسیب را از مواجهه احتمالی با مفاهیم ضدارزشی و آموزه‌های فرهنگی مغایر با معیارها ببینند.

پرستو علی‌عسگرنجاد، ازجمله کارشناسان و تحلیلگران انیمیشنی است که همین دیدگاه را داشته و معتقد است: «هنر، زبان مشترک و پیونددهنده نسل‌هاست و مقابله با همین زبان هنری مشترک، نزاعی بیهوده است و به‌جای آن باید چارچوب و قاب‌بندی برای کودکان‌مان تعریف کرده و در همه این مراحل، پرچم فکری و عقیدتی‌مان را هم در دست داشته باشیم.»

گزینش، نسخه واحدی ندارد

انجمن تصاویر متحرک آمریکا، انیمیشن‌های تولید شده را براساس رده مناسب سنی مخاطبان آن، دسته‌بندی کرده و توضیحاتی در مورد داستان انیمیشن، میزان خشونت در آن، رفتارهای ناهنجار و... ارائه می‌دهد اما این برای مخاطبان ایرانی کافی نیست. چندسالی است سایت‌های داخلی همچون «کدومو» و «چی‌خوبه» با همین رویکرد، انیمیشن‌های مطرح و به‌روز دنیا را معرفی کرده و شرح مختصری از ماجرای آن می‌دهند اما نمی‌توان تنها به این اطلاعات بسنده کرد.

علی‌عسگرنجاد، تحلیلگر انیمیشن با بیان این‌که مخاطب ما کودک است و مانند والدین الک و فیلتر ذهنی ندارد و این وظیفه ماست که او را در برابر اهداف سیاسی و اقتصادی سازندگان انیمیشن مراقبت کنیم، می‌گوید: «هر خانواده بسته به آرمان و نگاه و در اولویت قرار داشتن موضوعات مطرح شده در هر انیمیشن، باید دست به بررسی و انتخاب دوباره‌ای بزند و آن را از فیلتر عقاید خانواده نیز عبور دهد. به‌عبارت دیگر نمی‌توان برای تمام خانواده‌ها نسخه‌ای واحد پیچید.» شناخت و بررسی و تحلیل تولیدات رسانه‌ای ازجمله انیمیشن برای والدین ناآشنا به سواد رسانه و بدون آگاهی از برخی مناسبات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی سازندگان انیمیشن‌ها، کار آسانی نیست اما این مسأله نباید مانع بررسی و بروز بی‌تفاوتی این افراد در برابر محتوایی باشد که بخشی از خوراک روحی فرزندشان از آن تامین می‌شود.

او بهره‌مندی از نظرات تحلیلگران انیمیشن را راه‌حل مناسبی برای این والدین دانسته و می‌افزاید: «باید از تحلیلگرانی اطلاعات گرفت که نظام فکری‌شان با نظام فکری خانواده شباهت داشته باشد، آنها ما را به حلقه‌های امن هدایت خواهند کرد.» به اعتقاد این کارشناس، شبکه تلویزیونی کودک در ایران نیز هرچند جایگزین بسیار امن‌تری نسبت به انیمیشن‌های دنیاست اما تا رسیدن به استاندارد محتوایی فرم و درونمایه فاصله دارد که بخشی از آن به‌دلیل عدم برخورداری از تکنولوژی گران و پرهزینه این صنعت است و بخش مهم‌تر، عدم بهره‌مندی از متخصصان و هنرمندان خلاق و دلسوز.

«جام جم» به مناسبت روز جهانی کودک

فرزندان ایران در فضای تنها مانده‌اند

علی رحیمی
گروه فرهنگ و هنر

کودکان و نوجوانان را باید از آسیب‌پذیرترین گروه‌های در معرض خطر فضای مجازی قلمداد کرد؛ گروهی که از بدو تولد به‌واسطه شرایط ویژه این عصر، عادت کرده‌اند از صبح تا شب در محاصره رسانه‌های الکترونیک (از تلویزیون و بازی‌های رایانه‌ای گرفته تا تبلت و تلفن همراه) باشند و تحت تاثیر بمباران انواع و اقسام پیام‌هایی قرار گیرند که نقش بسزایی در القای ارزش‌ها، هنجارها و سبک‌های زندگی دارند؛ پیام‌هایی که هم در فرهنگ‌سازی و هم در نهادینه کردن فرهنگ موثرند.

عموما درخصوص تاثیر پیام‌های فضای مجازی بر کودکان، دو رویکرد تحلیلی کودک‌محور و رسانه‌محور مورد تاکید است؛ رویکرد رسانه‌محور از جبرگرایی فناورانه متاثر می‌شود و در آن کودکان تماشاگران منفعلی محسوب می‌شوند که:

الف) بینندگان آسیب‌پذیری هستند که مثلا آن‌قدر جلوی صفحه تلویزیون نشسته‌اند که کرخت و بی‌حال شده‌اند.

ب) محتوای رسانه را به‌مثابه جایگزین سطحی فعالیت‌های شناختی، تخیلی، اجتماعی و فیزیکی مصرف می‌کنند.

در کنار این رویکرد، رویکرد کودک‌محور بر کاربردهای متنوع محتوای رسانه و معنایی که کودکان در زمینه‌ها یا شرایط مختلف به آن نسبت می‌دهند، متمرکز است. در این رویکرد، کودکان، مخاطبان فعالی درنظر گرفته می‌شوند که:

الف) رسانه را برای منافع خود به‌کار می‌گیرند.

ب) محتوای رسانه را با فعالیت‌های روزمره درمی‌آمیزند.

ج) از ظرفیت‌های تفسیری خویش برای شناخت موضوعات اجتماعی و فرهنگی استفاده می‌کنند.

عموما کشورها سعی می‌کنند این دو مقوله را در کنار هم ببینند، یعنی در گام اول تماشاگران کودک را مخاطبان منفعل می‌بینند که نیاز است از آنها در برابر فضای مجازی صیانت شود و در کنار آن در مسیر ارتقای سواد رسانه‌ای و تبدیل آنها به تماشاگران فعال اقدام کنند.

جهان نگران کودکان

دنیای رنگارنگ، فضای جذاب و پرکشش، محتوای بی‌نهایت برای هر فرد با هر سلیقه و از همه مهم‌تر رهایی از دنیای حقیقی با تمام چالش‌ها و امر و نهی‌ها، ارتباط تنگاتنگ میان کودکان و نوجوانان با فضای مجازی را بیش از پیش کرده است؛ به‌نحوی که دغدغه انحراف، جامعه بشری را نگران آینده جهانی کرده که قرار است توسط آن نسل اداره شود.

جهان امروز نگران وابستگی و اعتیاد کودکان و نوجوانان به فضای مجازی، همان دنیایی است که در آن بدون هیچ قاعده و قانونی محتوا می‌سازند و بدون کوچک‌ترین اهمیتی به آسیب‌های روحی و روانی آن عرضه می‌کنند. همین دغدغه کشورها را بر آن داشت تا به فکر ارائه راهکارهایی برای قانونمندسازی و هنجارمند کردن این فضا در ارتباط با کودکان و نوجوانان باشند.

آلمان را می‌توان از اولین کشورهای اروپایی در حمایت از حقوق کودکان در فضای مجازی دانست. این کشور طبق آیین‌نامه‌ای اپراتورهای موبایل را موظف کرد دسترسی به مطالب غیرقانونی را محدود کنند. همچنین قرار شد روش‌های استفاده امن‌تر از اینترنت در برنامه آموزشی مدارس قرار گیرد.

انگلیس در راستای حفاظت از حقوق کودکان در فضای مجازی، فیلترینگ گسترده‌ای را از سال ۲۰۰۴ آغاز کرد و قوانین سختگیرانه‌ای را برای کنترل نحوه استفاده کودکان و نوجوانان از اپلیکیشن‌ها، اسباب بازی‌های قابل اتصال به اینترنت، شبکه‌های اجتماعی، بازی‌های آنلاین، سایت‌های آموزشی، سایت‌های استریم بازی و... را تصویب کرد.

ایرلند شرکت‌های فناوری ارائه‌دهنده خدمات آنلاین را موظف کرد رضایت والدین را برای خدمت‌رسانی به کودکان جلب کند و روش‌هایی فنی و دقیق را برای کسب اطمینان از درج سن واقعی کودکان در سایت‌های خود ابداع کنند.

بلژیک و برخی کشورهای دیگر اتحادیه اروپا از عرضه اپلیکیشن‌هایی که دسترسی به گوشی‌ها و تبلت‌های کودکان و کنترل آنها توسط والدین را ممکن می‌کند، حمایت کردند و در سال‌های اخیر شرکت‌هایی مانند اپل که چنین اپلیکیشن‌هایی را از فروشگاه‌های آنلاین خود حذف کرده بودند، توبیخ شدند.

چین نیز از سال ۲۰۲۱ اقدامات سختگیرانه‌ای علیه شرکت‌های فناوری بزرگ آغاز و در همین خصوص سیلی از قوانین مختلف در این زمینه ارائه کرد. اداره فضای سایبری چین (CAC) پیش‌نویس قوانینی برای شرکت‌های حوزه پخش محتوا ارائه کرده تا با ایجاد قابلیتی جدید از اعتیاد افراد زیر سن قانونی به بازی‌های رایانه‌ای و اینترنت جلوگیری کند.

طبق پیش‌نویس قوانین مذکور، شرکت‌های فعال در حوزه‌های قمار آنلاین، پخش زنده محتوا، تولید محتوای صوتی و ویدئویی در چین باید یک قابلیت «حالت جوان» برای حفاظت از افراد زیر سن قانونی در پلتفرم‌های‌شان ایجاد کنند. به گفته سازمان فضای سایبری چین، پلتفرم‌های بزرگ باید به طور مرتب میزان حفاظت سایبری از افراد زیر سن قانونی را ارزیابی کنند تا محیطی سالم برای آنها فراهم شود. همچنین این شرکت‌ها باید مدت زمانی را که این گروه روزانه در پلتفرم‌های‌شان وقت می‌گذرانند، محدود کنند.

فرانسه قانون محافظت از کودکان در فضای آنلاین را در ۲ مارس ۲۰۲۲ تصویب کرد. براساس این قانون، تولیدکنندگان تلفن‌همراه و رایانه، وادار شدند گزینه‌ای برای محدود کردن دسترسی کودکان به اینترنت را برای والدین فراهم کنند.

آمریکا در راستای اعمال حاکمیت بر فضای مجازی و حمایت از حقوق کودکان و نوجوانان، قانون کوپا را تصویب کرد. این قانون بر محدود کردن دسترسی افراد زیر سن قانونی به موارد آسیب‌رسان که به وسیله وب جهانی توزیع می‌شود، متمرکز است و محتوای مستهجن و محتوای تجاری را مورد بررسی و محدودیت قرار می‌دهد. به عبارت دیگر اگر محتوای مستهجنی روی اینترنت منتشر شود تنها پس از تأیید سن یا ورود کد برای مخاطب بزرگسال نمایش داده می‌شود. از سوی دیگر هر سایت تجاری که توسط افراد زیر سن قانونی قابل دسترس و با محتوای مضر باشد، غیرقانونی اعلام می‌شود. یکی دیگر از قوانینی که در راستای حمایت از کودکان و نوجوانان وضع شده است، قانون محافظت از کودکان در اینترنت (CIPA) است. این قانون که برای مدارس و کتابخانه‌ها در ایالات متحده الزامی شده، از آنها می‌خواهد برای محافظت از کودکان برابر محتوای آنلاین مضر، از فیلترینگ استفاده کنند تا بتوانند از شرایط تامین مالی فدرال بهره‌مند شوند. اینها تنها گوشه‌ای کوچک از تلاش کشورها برای صیانت از کودکان در ارتباط با فضای مجازی است. امری پذیرفته در وسعت جهانی که اتفاقا از سوی خانواده‌ها نیز مورد درخواست و حمایت قرار گرفته است.

ایران در مسیر مراقبت

در ایران نیز از سال گذشته سند صیانت از کودکان و نوجوانان در فضای مجازی با هدف ساماندهی فضای مجازی کودک و ایجاد یک زیست‌بوم محافظت‌شده، به تصویب شورای عالی فضای مجازی رسید. بر طبق ماده ۳ این سند، سیاست‌های کلان بر توسعه محیط‌های صیانت‌شده بر بستر شبکه ملی اطلاعات ویژه خردسالان، کودکان و نوجوانان با محتوای متنوع و جذاب و قابلیت پاسخگویی به نیازهای ضروری ارتباطی و محتوایی آنها، آگاه‌سازی، هوشیارسازی و توانمندسازی اولیا و مربیان و ایفای نقش محوری خانواده در هدایت، حمایت و مراقبت کودکان، رده‌بندی کلیه محتوا و خدمات متناسب با سن، جنسیت و ویژگی‌های جسمی و فرهنگی و تأمین اطمینان و اعتماد، تشویق ساماندهی و مشارکت محوری بخش غیردولتی فعال در ارائه محتوا و خدمات سالم مفید و ایمن ویژه این قشر، تشدید مقابله قضایی و انتظامی کارآمد با بزهکاران، مجرمان و تهدیدکنندگان امنیت خردسالان، کودکان و نوجوانان در فضای مجازی و همچنین ارتقای سواد فضای مجازی و مهارت‌افزایی به این قشر برای استفاده کارآمد و هدفمند از فضای مجازی، مراقبت روانی و اجتماعی از آنها در برابر آسیب‌های ناشی از فضای مجازی، ساماندهی و مشارکت محوری بخش غیردولتی، استفاده از ظرفیت نوجوانان در تولید و توزیع خدمات و محتوای سالم با ایجاد مشوق‌های لازم و جلوگیری از انحصار، توسعه همکاری‌های بین‌المللی در حوزه فضای مجازی سالم و مفید و ایجاد سازوکار فنی و قانونی سلامت محتوا برای پیشگیری از مخاطرات تاکید شده است.

راه‌اندازی سرویس اینترنت کودک و نوجوان

این سند در فضای مجازی در کنار راه‌اندازی سرویس ۴۵۶ در ۱۶ شهریور ۱۴۰۱ را باید از دستاوردهای مهم سند صیانت از کودکان و نوجوانان در فضای مجازی عنوان کرد.

در این سرویس که محیط امن را متناسب با سن و محتوا در اختیار کاربر قرار می‌دهد پدر و مادر می‌توانند انتخاب کنند چه سرویس، چه سایت یا چه اپلیکیشنی برای کودکان فعال شود. به عبارتی برای هر کدام از اعضای خانواده می‌توانند سطح دسترسی ویژه مربوط به وی را تعریف کنند. همچنین در گام بعدی، دسترسی ایمن به خدمات پایه و مهم مثل موتورهای جست‌وجو و دانش‌نامه‌هاست تا از طریق آن کودک در معرض محتوای نامناسب قرار نگیرند.

در این سرویس، سه امکان برای خانواده به‌منظور حفاظت از کودکان در فضای مجازی فراهم می‌شود. روش اول استفاده از سایت 456.ir است. این سایت امکانات خوبی همچون فراهم کردن دسترسی ایمن به خدمات پایه و مهم مثل موتورهای جست‌وجو و دانش‌نامه‌ها را برای محافظت از کودکان و نوجوانان دارد. روش دوم شماره‌گیری #۴۵۶* در اپراتورهای همراه است. با فعال‌سازی این کد فقط سایت‌های برگزیده و مناسب کودکان و نوجوانان قابل بازدید هستند (البته فعلا رنگ سبز، برای کودکان زیر پنج سال، در اپراتورها فعال شده‌است). روش سوم دانلود اپلیکیشن اندرویدی مدیریت فرزندان ۴۵۶ است که با نصب آن، والدین می‌توانند حضور فرزندان خود را در فضای اینترنت مدیریت کنند و با تنظیمات دلخواه، وب‌سایت‌های مناسب آنها را انتخاب و از دسترسی فرزندان خود به محتوای نامناسب جلوگیری کنند. همچنین والدین می‌توانند میزان مصرف اینترنت را تعیین و میزان محدودیت اینترنت را در سه سطح سبز، سفید، زرد و نارنجی مدیریت کنند.

با انتخاب رنگ سبز که بیشترین محدودیت را ایجاد می‌کند، فرزندان به یک فهرست مشخص از وب‌سایت‌ها دسترسی خواهند داشت. با انتخاب رنگ سفید، علاوه بر وب‌سایت‌های قابل دسترسی در رنگ سبز، فهرست دیگری از وب‌سایت‌ها نیز اضافه می‌شود و به همین ترتیب تا رنگ نارنجی، که حاوی بیشترین تعداد وب‌سایت‌های قابل دسترسی شامل تمام وب‌سایت‌ها با دامنه ir. توسط فرزندان است.

توپ در زمین خانواده‌هاست

سند صیانت از کودکان و نوجوانان در فضای مجازی در کنار راه‌اندازی سرویس ۴۵۶، تاکید زیادی بر نظارت، حمایت و آموزش دارد.

براساس بندهای (ج)، (د) و (ه) ماده ۴ این سند، توسعه خدمات مشاوره و مددکاری به خانواده‌ها، راه‌اندازی خط تماس اضطراری ویژه جرایم علیه خردسالان، کودکان و نوجوانان در فضای مجازی، حمایت و نظارت غیرانحصاری تمامی ارائه‌کنندگان محتوا، آموزش مواد رسانه‌ای، ترویج و تقویت فرهنگ مسئولیت‌پذیری نوجوانان و اولیای آنها در فضای مجازی

قاب

رونمایی از کتاب «نشانی گنج»

کتاب «نشانی گنج» که به‌تازگی توسط واحد ادبیات پایداری انتشارات کتاب جمکران و با مشارکت ستاد ملی کنگره شهدای استان قم تولید و منتشر شده است، به ماجرای بمباران خیابان آذرشهر قم و شهادت خانواده قربانیان در این بمباران می‌پردازد. خانواده قربانیان یک خانواده هشت نفره بودند و مادر خانواده باردار بودند و در آستانه وضع حمل و طی بمباران قم در ۱۶ فروردین سال ۱۳۶۷، ۶ نفر از این خانواده به شهادت می‌رسند و این کتاب از زبان پسر بازمانده این خانواده است. به تازگی از این کتاب با حضور خانواده شهیدان قربانیان و اهالی فرهنگ، ادب و مقاومت رونمایی شده است.

کتاب

«هجوم آبی» چاپ دومی شد

نشر قطره دومین چاپ نمایشنامه «هجوم آبی» نوشته ژانپل ونزل و ترجمه ساغر جاویدپور را در ۶۸ صفحه و بهای ۵۰ هزار تومان منتشر کرد. چاپ نخست این ترجمه سال ۱۳۹۹ با شمارگان ۵۰۰ نسخه و بهای ۱۷هزار تومان در دسترس مخاطبان قرار گرفته بود.

«هجوم آبی» یکی از مجلدات مجموعه تئاتر معاصر فرانسه است که با دبیری نسرین خطاط و ویراستاری کل مهشید نونهالی در نشر قطره منتشر می‌شود. اثر حاضر، روایتگر زندگی زوجی به نام‌های «آندره و لوسی» است که در دوران بازنشستگی خود به سر می‌برند. این دلمشغولی‌های به ظاهر ساده اما جدی شما را درباره گذشته، حال و آینده به فکر فرو می‌برد و شاید دریچه‌ای تازه به مسائل پیش پاافتاده زندگی باشد که هر روزه با آنها دست به گریبانید، بدون آن که عمیق به آنها و تاثیرشان در زندگی روزانه خویش بیندیشید. مسائل ساده که به تدریج شخصیت‌های داستان را از نظر روانی درگیر می‌کند و حتی تا پای مرگ پیش می‌برد و باقی ماجراها./ مهر

موسیقی

اتمام پانزدهمین جشنواره موسیقی نواحی

تالار فخرالدین اسعد گرگانی در آخرین شب جشنواره موسیقی نواحی ایران، میزبان مهمانی رنگارنگ اقوام ایران در کنار همسایه‌های ترک و تاجیک بود.

مجموعه اجراهای شب آخر، با کرنانوازی هنرمندان چهارمحال و بختیاری آغاز شد. در بین این مراسم، نصرا... زرگر هنرمند پیشکسوت ایل زرگر به عنوان تنها فردی که در این قوم به زبان رومانو شعر می‌گوید و می‌خواند، با ساز چگور روی صحنه حاضر شد. این هنرمند مقام‌های «شهریاری» و «زرگری راسته» را اجرا کرد. گروه موسیقی صحرا که به گروه خانواده سلم‌آبادی نیز معروف هستند با اجرای سرنا و دهل پایان خوشی را برای جشنواره رقم زدند و مقام‌های اصیل جنوب خراسان را اجرا کردند. پانزدهمین جشنواره موسیقی نواحی ایران به دبیری محمدعلی مرآتی در دو بخش «نشست‌های پژوهشی» و «اجراهای صحنه‌ای» با حمایت دفتر موسیقی معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و همکاری انجمن موسیقی ایران و اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گلستان از ۲۳ تا ۲۷ آبان در تالار فخرالدین اسعد گرگانی برگزار شد./ ایسنا